

ÇELİK BORU SEKTÖR RAPORU (2012)

ÇELİK BORU İMALATÇILARI DERNEĞİ

Çelik Boru Sanayii

1. Giriş

1.1.Sektörün Tanımı

Çelikten mamul borular; kullanım alanlarına, boyutlarına ve üretim yöntemlerine göre, aşağıdaki şekilde sınıflandırılmaktadır:

Kullanım Alanlarına Göre:

- a) Standart su ve gaz boruları
- b) Petrol ve doğalgaz boruları
- c) Petrol sondaj ve koruyucu borular
- d) Yüksek basınç ve ısıya dayanıklı borular
- e) Mekanik borular ve profiller
- f) Özel hassas borular
- g) Yapı Profilleri

Boyutlarına Göre:

- a) Küçük borular (168,3 mm dış çapa kadar)
- b) Orta büyüklükteki borular (168,3 mm ve 406,4 mm dış çap arası)
- c) Büyük borular (dış çapı 406,4 mm'den büyük olanlar)

Üretim Yöntemlerine Göre

- a) Dikişli Borular
  - i. Boyuna Dikişli Borular
  - ii. Spiral Dikişli Borular
- b) Dikişsiz Borular

Dünya çelik boru üretiminin yaklaşık %65'i dikişli borulardan, kalanı ise dikişsiz borulardan oluşmaktadır. 2011 yılı rakamlarına göre; dünya boru ve boru parçaları üretiminin %80'i Asya ülkelerinde yapılmaktadır. Bunun dışında, BDT ülkeleri ve Kuzey Amerika ülkeleri de boru ve boru bağlantı parçaları üretiminin en fazla yapıldığı bölgelerdir.

Çelik boru sektöründe talep, genel ekonomik koşullara göre değişkenlik göstermektedir. Genel olarak; altyapı yatırımlarının devam ettiği, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde talebin daha fazla olduğu gözlemlenmektedir. Bunun haricinde; çelik boru ve profillerin yoğun olarak kullanıldığı inşaat sektörü, otomotiv sektörü, enerji sektörü, mobilya ve makine sanayilerindeki gelişmeler çelik boru sektörünü doğrudan etkilemektedir.

2. Türkiye Çelik Boru Piyasası

2.1 Mevcut Durum

Türkiye’de çelik boru üretimi ilk olarak Sümerbank’ın Alman Mannesmann ortaklığı ile 1957’de İzmit’te kurduğu fabrikada başlamıştır. Bunu 1958’den itibaren diğer Türk yatırımcılar takip etmiştir. Sektörün ilk atılımı 1980’li yılların ilk yarısında meydana gelmiştir. Türk ekonomisinin dış ticarete açılmasıyla çelik boru ihracatındaki önemli artışlar sektöre büyük bir ivme kazandırmıştır. 2000’li yılların başında sektöre yapılan yatırımlar ve yabancı sermaye girişleriyle sektör ikinci büyük büyümesini yaşamıştır. Türkiye Çelik Boru Sektörü mevcut durumuyla; yaklaşık 8.000 kişinin istihdam edildiği ve düzenli olarak üretim gerçekleştiren yaklaşık 30 firmanın faaliyet gösterdiği önemli bir sanayi koludur.

Türkiye çelik boru sektörü; üretim kapasitesi, ürün kalitesi ve maliyet yapısı itibarıyla ihracat kabiliyeti çok yüksek olan bir sektördür. Sektörde üretilen ürünlerin, küresel ekonomik konjonktüre bağlı olarak, % 45-50’si ihraç edilmektedir.

Sektörün hammadde ihtiyacı yurtiçindeki yassı çelik üreticilerinden ve ithalat yoluyla ağırlıklı olarak Ukrayna, Rusya ve Avrupa Birliği ülkelerinden tedarik edilmektedir. Sektörün iç piyasada ve ihracat pazarlarında fiyat rekabetini sürdürebilmesi ancak uygun koşullarda hammadde temin etmesi ile mümkün olabilmektedir.

Sektörde faaliyet gösteren tesislerin tümünün mülkiyeti özel sektöre ait olup, üreticiler genellikle Marmara, Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde yoğunlaşmışlardır. Sektörde çalışanların % 75’i mavi yakalı, kalan % 25’i beyaz yakalıdır. Sektörün mevcut kapasitesi iç talebin çok üzerinde olup 6 milyon ton civarındadır. Kapasite kullanım oranları ise son yıllarda % 60-70 arasında değişmektedir.

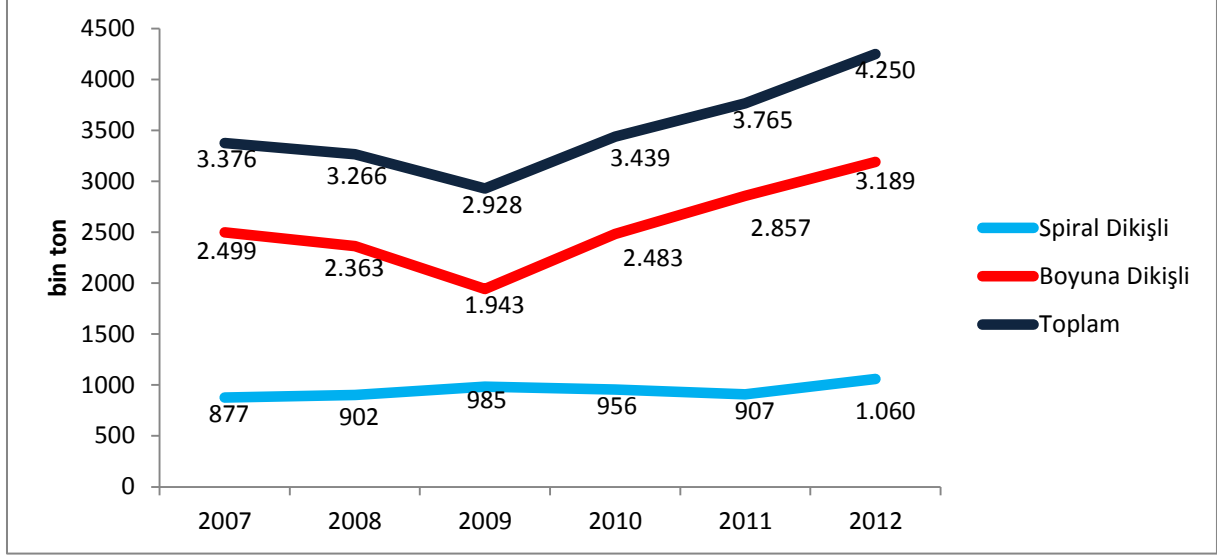
Türkiye Çelik Boru sektörü; üretim kapasitesi, bilgi ve tecrübe birikimi, teknoloji ve altyapısı ile her türlü çelik borunun üretimini gerçekleştirebilecek durumdadır. Otomobil sanayinde kullanılan hassas soğuk çekme borulardan, petrol sanayinde kullanılan kuyu borularına ve doğalgaz, petrol, enerji nakil hatlarında kullanılan büyük çaplı, yüksek özellikli borulara kadar her türlü boru üretilmekte ve ihraç edilmektedir. 2012 yılı üretim rakamlarına göre; Türkiye’de üretilen çelik boruların yaklaşık % 70’lik bir kısmını küçük ve orta çaplı borular, kalanını ise büyük çaplı borular oluşturmaktadır.

Üretim yöntemlerine göre ise Türkiye Çelik Boru üretiminin tamamına yakını dikişli borular oluşturmaktadır. Türkiye’de dikişli boru üretim teknolojisi, sürekli gelişmiş ülkelere yapılan ihracatların da etkisiyle önemli seviyelere gelmiştir. Türkiye’de dikişsiz çelik boru teknolojisi ise; iç talebin az olması ve ihracatta rakip ülkelerle rekabet edebilme şansının düşük olması sebebiyle gelişmemiştir. Yatırım maliyeti yüksek olduğundan dikişsiz çelik boru ile ilgili olarak kısa vadede Türkiye’de bir yatırım beklenmemektedir. Dikişli çelik borularda ise, modernizasyon, ürün çeşitlendirme, kalite artırımı ve kapasite artırma yatırımları devam etmektedir.

2.2.Türkiye Çelik Boru Üretimi

Türkiye çelik boru üretimi; 2000’li yılların başında yapılan yeni yatırımlarla önemli bir ivme kazanmıştır. 2000-2007 yılları arasında sürekli bir artış gösteren çelik boru üretimi, 2008 ve 2009 yıllarında küresel ekonomik kriz sebebiyle bir miktar azalmıştır.

GRAFİK 1 - TÜRKİYE ÇELİK BORU ÜRETİMİ (2007-2012)

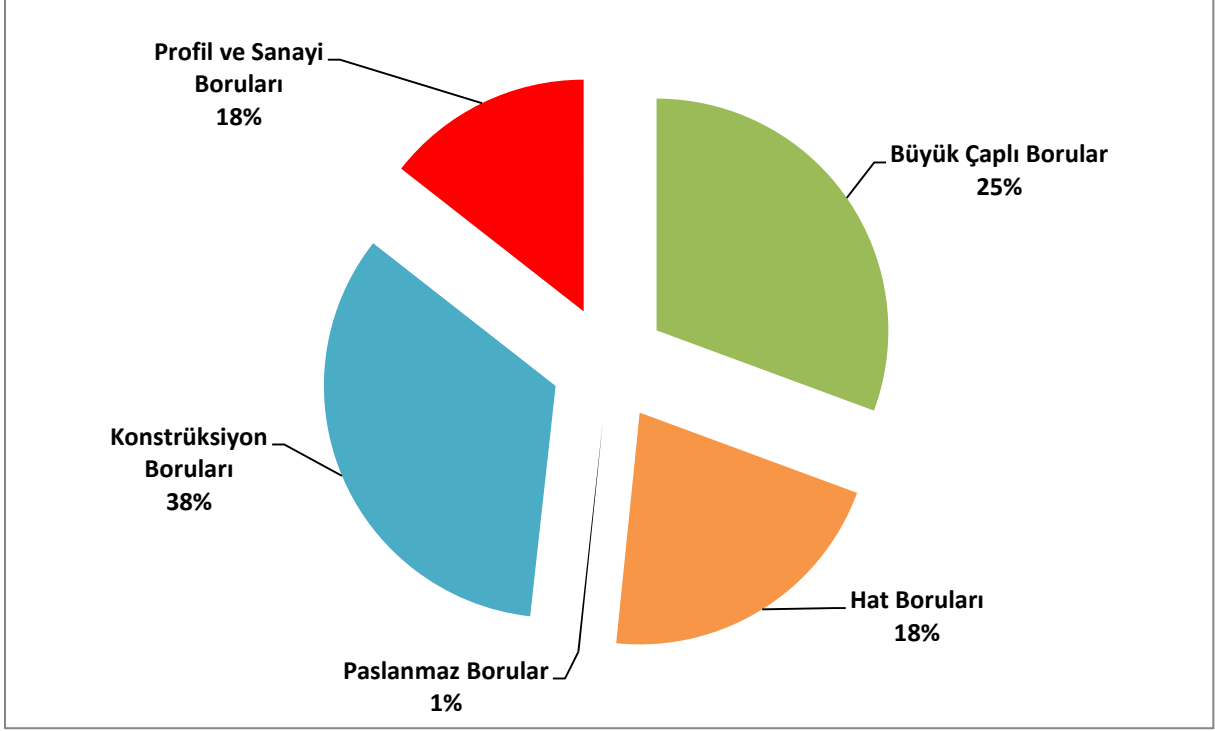

2010 yılına gelindiğinde Türkiye; 3,5 milyon tona yakın çelik boru üretimiyle Avrupa'nın en fazla dikişli çelik boru üreten ülkesi konumuna yükselmiştir. Türkiye'den sonra Avrupa'da en fazla çelik boru üreten ülkeler İtalya ve Almanya'dır. 2011 yılında 3,8 milyon ton, 2012 yılında ise 4,25 milyon ton üretim gerçekleştiren çelik boru sektörü Avrupa'nın en fazla dikişli çelik boru üreten ülkesi olma unvanını korumaktadır.

2011 yılı dünya çelik boru üretimi rakamlarına göre Türkiye; Çin, Rusya, Japonya ve Güney Kore'den sonra dünyada en fazla dikişli çelik boru üreten 5. Ülke konumundadır.

Avrupa ve dünyadaki yeri göz önüne alındığında Türkiye'nin çelik boru sektöründe önemli bir yeri olduğu görülmektedir.

GRAFİK 2 - ÇELİK BORU ÜRETİMİNİN ÜRÜN ÇEŞİTLERİNE GÖRE DAĞILIMI

Türkiye üretiminin büyük bir çoğunluğunu küçük ve orta büyüklükteki borular oluşturmaktadır. Genellikle su, petrol ve doğalgaz iletim hatlarında kullanılan büyük çaplı spiral kaynaklı borular ise toplam üretimin yaklaşık yüzde 25'lik kısmını oluşturmaktadır.

2.3.Yurtiçi Talep ve Tüketim

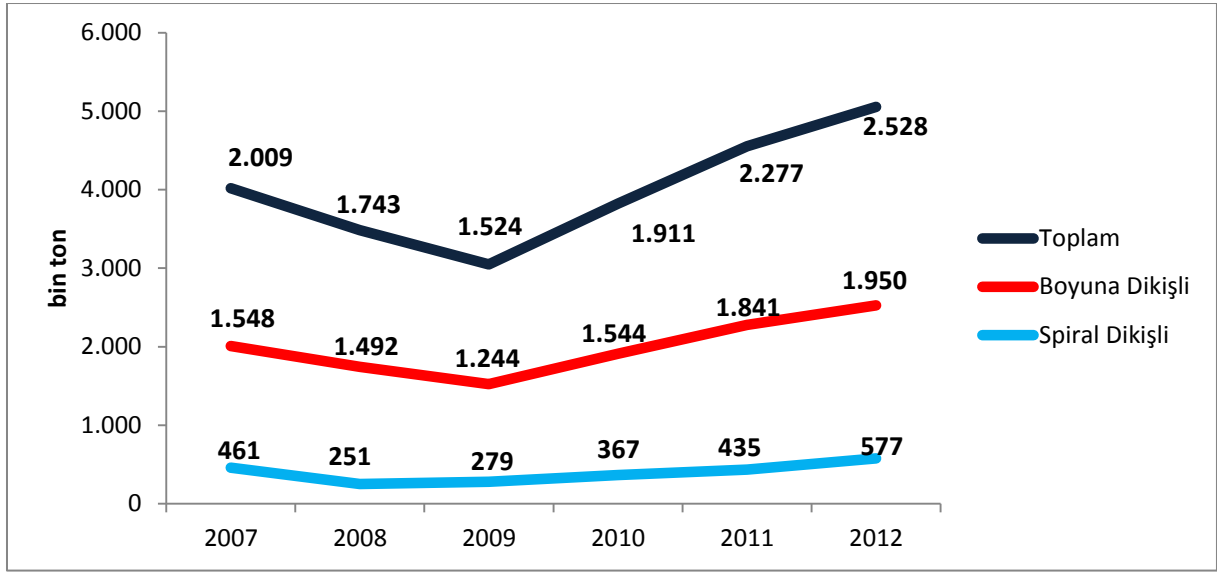
Çelik boru sektöründe yurtiçi talep ve tüketim genel ekonomiye bağlı olarak şekillenmektedir. Başta inşaat sektöründe olmak üzere; otomotiv ve dayanıklı tüketim malzemeleri sanayilerindeki gelişmeler ve altyapı yatırımları çelik boru talebini belirlemektedir.

2000'li yılların başında 1,3 milyon ton olan yurtiçi tüketim, 2010 yılına gelindiğinde yaklaşık % 47 oranında artarak 1,9 milyon tona yükselmiştir. Yurtiçi çelik boru tüketiminin büyük çoğunluğunu küçük ve orta büyüklükteki dikişli borular oluşturmaktadır.

2012 Yılında Türkiye'de 4,25 milyon ton çelik boru üretimi gerçekleşmiştir. Bunun 2,5 milyon tonu yurtiçi tüketimde değerlendirilmiş, bakiyesi ihraç edilmiştir.

2007-2012 yılları arasında Türkiye çelik boru tüketimi miktar bazında aşağıdaki grafikte verilmiştir.

GRAFİK 3 - TÜRKİYE ÇELİK BORU TÜKETİMİ (2007-2012)

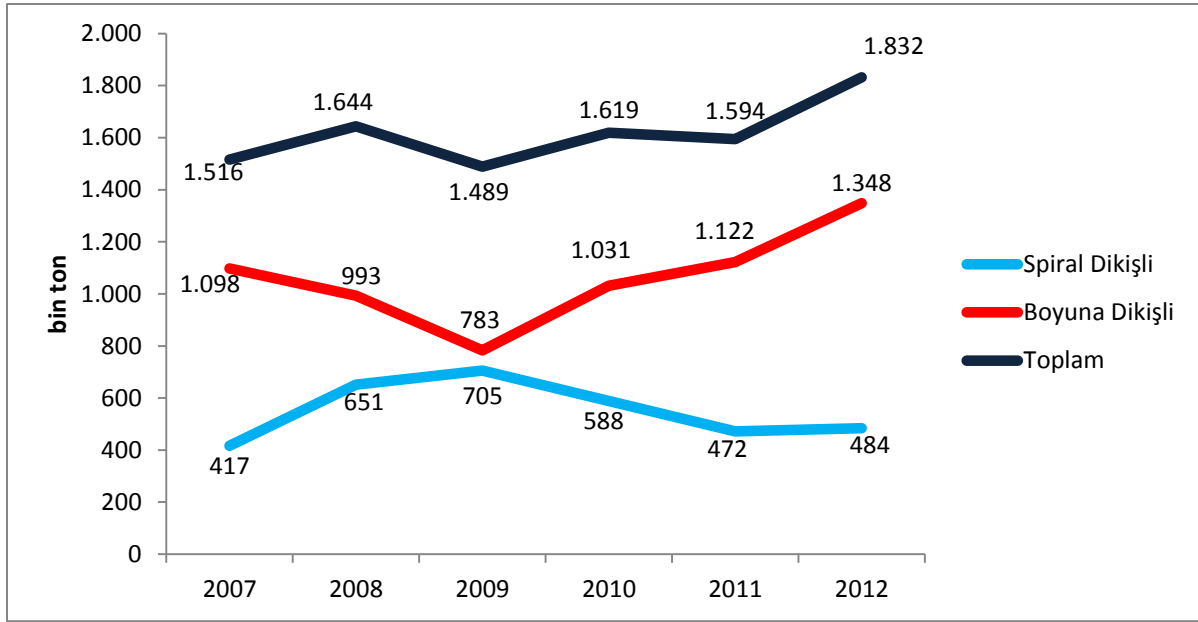
2.4. İhracat

Net ihracatçı konumunda olan Türkiye çelik boru sektörü; 2012 yılında 4,25 milyon ton çelik boru üretimi gerçekleştirilmiş; bunun 1,83 milyon tonunu ihraç etmiştir. Türkiye'nin Avrupa ve Ortadoğu pazarlarına yakın olması, ürün kalitesinde dünya standartlarının yakalanmış olması, sektörün ulusal ve uluslararası birçok referans projeye sahip olması gibi uzun yılların çalışması sonucu kazanılmış edinimler Türkiye çelik boru sektörünün net ihracatçı sektör olmasında etkili olan faktörlerdir.

Sektörde, uluslararası ekonomik ve politik konjonktürdeki gelişmelere paralel olarak üretimin %45-50'si ihraç edilmektedir. Türkiye'nin ihracatındaki önemli destinasyonlar; Avrupa Birliği, Ortadoğu, Kuzey Afrika ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri'dir.

2007-2012 yılları arasında yapılan dikişli çelik boru ihracatı miktar bazında aşağıdaki grafikte verilmiştir.

GRAFİK 4 - TÜRKİYE ÇELİK BORU İHRACATI (2007-2012)

2000’li yılların başında 610 bin ton olan Türkiye çelik boru ihracatı, 2012 yılında 1,83 milyon tona ulaşmıştır. 2003-2008 yılları arasında sürekli büyüyen çelik boru ihracatı, 2009 yılında küresel ekonomik krize bağlı olarak Avrupa pazarındaki daralma sonucu bir miktar azalmıştır. Ancak sektör, 2010 yılından itibaren ihracat miktarını artırmayı başarmıştır. 2012 yılında gerçekleştirilen 1,83 milyon ton çelik boru ihracatı Türkiye tarihinin en yüksek rakamıdır.

TABLO 1-TÜRKİYE ÇELİK BORU İHRACATI İLK 10 ÜLKE

Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Irak	367.017.493	307.927.840	20,0	18,5
A.B.D.	330.483.907	297.227.278	18,0	17,8
İngiltere	201.191.421	154.946.176	11,0	9,3
Cezayir	160.653.171	158.034.769	8,8	9,5
Romanya	98.816.367	76.970.664	5,4	4,6
Polonya	58.175.357	65.343.413	3,2	3,9
Azerbaycan	47.781.663	49.215.142	2,6	2,9
Gürcistan	47.226.020	43.566.051	2,6	2,6
Hollanda	44.058.655	36.384.799	2,4	2,2
Belçika	36.804.643	29.839.843	2,0	1,8
İlk 10 Toplam	1.392.208.697	1.219.455.975	76,0	73,1
Genel Toplam	1.832.866.819	1.668.636.926	100,0	100,0

2012 yılında Türkiye’nin en yüksek miktarda çelik boru ihracatı yaptığı ülke Irak olmuştur. Irak’ı; ABD ve İngiltere takip etmiştir. Türk Çelik Boru Üreticileri 2012 yılında; 140’ın üzerinde ülkeye çelik boru ihraç etmiştir. En fazla çelik boru ihracatı yapılan ilk 10 ülke toplam ihracatın yüzde 76’sını oluşturmaktadır.

Türkiye çelik boru ihracatının büyük bir kısmını küçük ve orta büyüklükteki borular oluşturmaktadır. 2012 yılındaki ihracatın % 88'i küçük ve orta büyüklükteki borulardan, kalan kısmı ise büyük çaplı borulardan meydana gelmiştir.

Çelik boru ihracatı toplam çelik ihracatının miktar ve değer olarak yaklaşık %10'unu oluşturmaktadır.

TABLO 2 - ÜLKE GRUPLARINA GÖRE TÜRKİYE ÇELİK BORU İHRACATI (2012)				
	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar (%)	Değer (\$)
GENEL İHRACAT TOPLAMI	1.832.867	1.668.636.926	100,00%	100,00%
A- AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ (27)	658.185	584.089.742	35,91%	35,00%
B- TÜRKİYE SERBEST BÖLGELERİ	8.682	8.974.546	0,47%	0,54%
C- DİĞER ÜLKELER				
1- DİĞER AVRUPA	31.048	29.834.094	1,69%	1,79%
2- AFRİKA	232.656	230.997.250	12,69%	13,84%
Kuzey Afrika	210.333	206.902.302	11,48%	12,40%
Diğer Afrika	22.323	24.094.948	1,22%	1,44%
3- AMERİKA	354.666	320.299.477	19,35%	19,20%
Kuzey Amerika	341.252	307.596.792	18,62%	18,43%
Orta Amerika ve Karayip	4.951	4.158.349	0,27%	0,25%
Güney Amerika	8.464	8.544.336	0,46%	0,51%
4- ASYA	544.818	488.045.027	29,72%	29,25%
Yakın ve Ortadoğu	432.951	372.786.064	23,62%	22,34%
Diğer Asya	111.867	115.258.963	6,10%	6,91%
5- AVUSTRALYA VE YENİ ZELANDA	663	536.699	0,04%	0,03%
6- DİĞER ÜLKE ve BÖLGELER	2.148	5.860.091	0,12%	0,35%
SEÇİLMİŞ ÜLKE GRUPLARI				
OECD Ülkeleri	920.388	831.778.692	50,22%	49,85%
EFTA Ülkeleri	10.541	10.467.790	0,58%	0,63%
Karadeniz Ekonomik İşbirliği	217.125	193.469.832	11,85%	11,59%
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	61.181	65.628.499	3,34%	3,93%
Bağımsız Devletler Topluluğu	51.640	55.818.606	2,82%	3,35%
Türk Cumhuriyetleri	68.228	70.664.914	3,72%	4,23%
İslam Konferansı Teşkilatı	667.343	612.390.545	36,41%	36,70%
Ortadoğu ve Kuzey Afrika (MENA)	643.172	579.253.326	35,09%	34,71%

2012 yılında en çok ihracat yapılan ülke grubu Avrupa Birliği ülkeleri olmuştur. Avrupa Birliği'nde devam etmekte olan borç krizi dolayısıyla söz konusu ülkelere olan ihracatlarda önceki yıllara göre önemli azalmalar meydana gelmiştir. 2011 yılında Avrupa Birliği ülkelerinin Türkiye çelik boru ihracatındaki payı %45,4 oranındaydı. Bunun dışında Ortadoğu ülkeleri de çelik boru ihracatında önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca, 2012 yılında Kuzey Amerika ülkelerinde çelik boru talebinin artması Türkiye çelik boru sektörünün Avrupa Birliği pazarındaki kayıplarını telafi etmesine olanak vermiştir.

Seçilmiş ülke gruplarında ise, çelik boru ihracatında OECD ülkelerinin paylarında azalma gözlenmektedir. Bunun sebebi çelik boru talebinin gelişmekte olan ülkelerde giderek artıyor olmasıdır. 2012 yılında OECD ülkelerinin payı %50,22 oranına gerilemiştir. 2011 yılında bu oran %55,6 seviyelerindeydi.

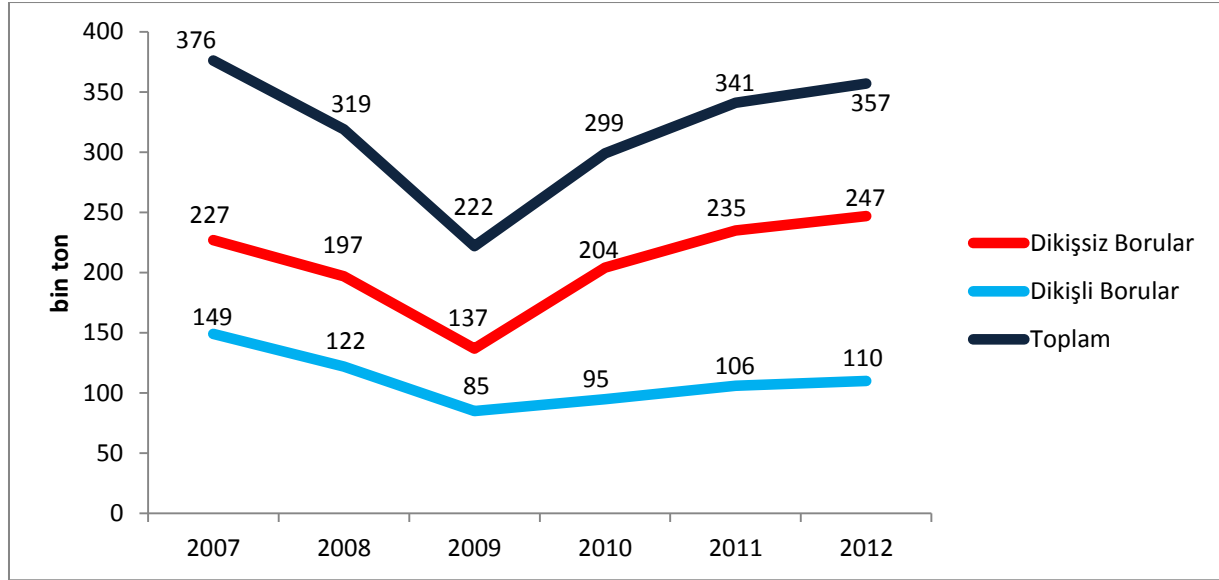
Türkiye kaynaklı çelik boru ürünlerine karşı, bazı ihracat pazarlarında uygulanmakta olan anti dumping ve telafi edici vergi önlemleri ihracatı olumsuz yönde etkilemektedir. ABD tarafından Türkiye menşeli standart borulara yönelik 1986 yılından bu yana anti dumping ve telafi edici vergi önlemleri bulunmaktadır. Bunun dışında, yine ABD tarafından Türkiye menşeli kare ve dikdörtgen çelik boru ve profil ithalatına yönelik 2008 yılından bu yana uygulanan bir anti dumping önlemi vardır. Son olarak, Kanada tarafından 2003 yılından bu yana Türkiye menşeli çelik profillere uygulanan bir anti dumping önlemi bulunmaktadır. Bunların yanında zaman zaman Avrupa Birliği tarafından açılan anti dumping soruşturmaları sektörün ihracatını olumsuz yönde etkilemektedir.

2.5. İthalat

2000’li yılların başında sektöre yapılan yatırımlarla azalmaya başlayan çelik boru ithalatı 2004 yılında bir önceki yıla oranla %80 oranında azalmıştır. Dikişli çelik boru sektöründe yurtiçi tüketimi karşılayacak yeterli üretim kapasitesi ve ürün çeşidi olmasına rağmen bazı boru çeşitleri ithal edilmeye devam etmektedir. Bu ithalatın nedenleri; çelik boru ürünlerinin gümrük vergisinden muaf olması, Devletlerarası veya uzun vadeli alıcı kredilerinin ön şartı gereği yapılan ithalat, proje bazında teşvikli olarak yapılan ithalat olarak sıralanabilir. İthalatın büyük kısmını konstrüksiyon boruları ve paslanmaz borular oluşturmaktadır. Bunun dışında, Türkiye’de ihtiyacın çok altında üretilen dikişsiz çelik boruların ithalatı önemli miktarlardadır.

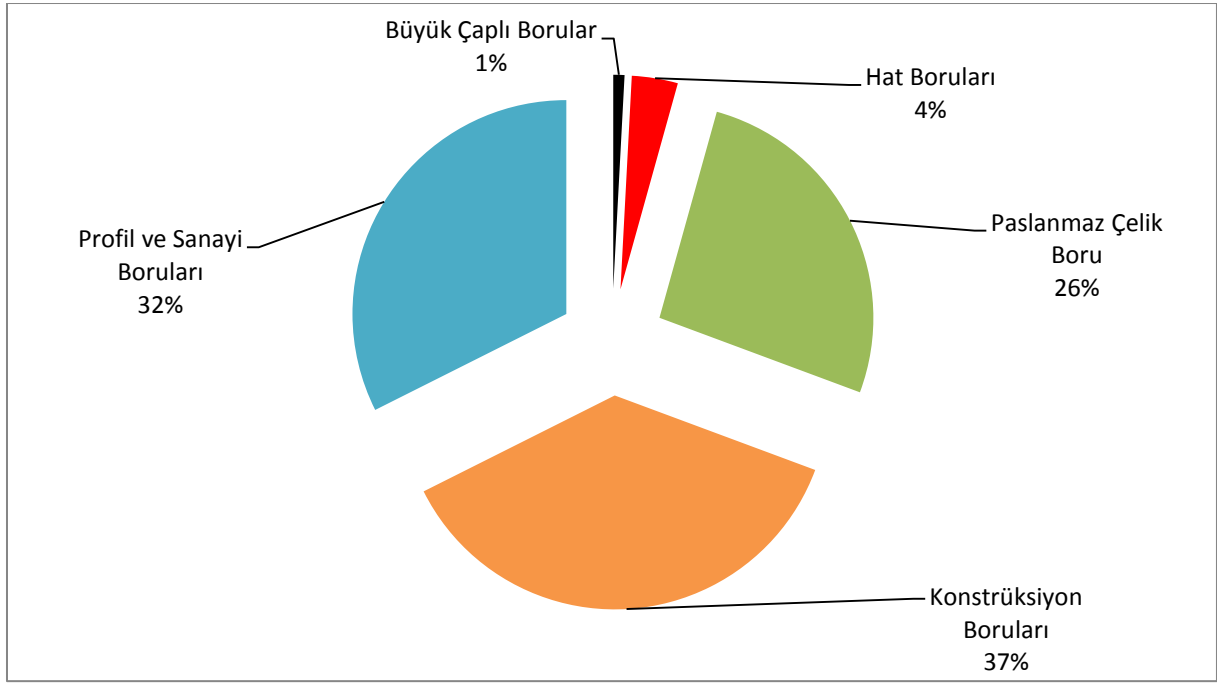
2007-2012 yılları arasında yapılan dikişli ve dikişsiz çelik boru ithalatı miktar bazında aşağıdaki grafikte verilmiştir.

GRAFİK 5 – TÜRKİYE ÇELİK BORU İTHALATI (2007-2012)

2012 yılında dikişli çelik boru ithalatı 110 bin ton, dikişsiz çelik boru ithalatı ise 247 bin ton seviyelerine yükseldi. Dikişli çelik boru ithalatının büyük bir kısmını konstrüksiyon boru ve profilleri, hassas borular ve paslanmaz borular oluşturdu.

GRAFİK-6: DİKİŞLİ ÇELİK BORU İTHALATININ ÜRÜN ÇEŞİTLERİNE GÖRE DAĞILIMI

TABLO 4 – TÜRKİYE DİKİŞLİ ÇELİK BORU İTHALATI İLK 10 ÜLKE

Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
İtalya	31.542.691	80.313.845	28,5	31,5
Çin	21.262.410	47.589.852	19,2	18,6
Kayseri Serb.Bölge	20.264.849	18.659.679	18,3	7,3
Tayvan	8.284.363	26.105.110	7,5	10,2
Avusturya	4.209.503	7.048.437	3,8	2,8
Almanya	4.042.720	14.687.314	3,7	5,8
Güney Kore	3.574.042	9.786.588	3,2	3,8
Fransa	2.397.606	6.771.582	2,2	2,7
İngiltere	2.323.642	3.227.752	2,1	1,3
Belçika	1.248.530	3.359.661	1,1	1,3
İlk 10 Toplam	99.150.356	217.549.820	89,5	85,2
Genel Toplam	110.729.634	255.194.442	100,0	100,0

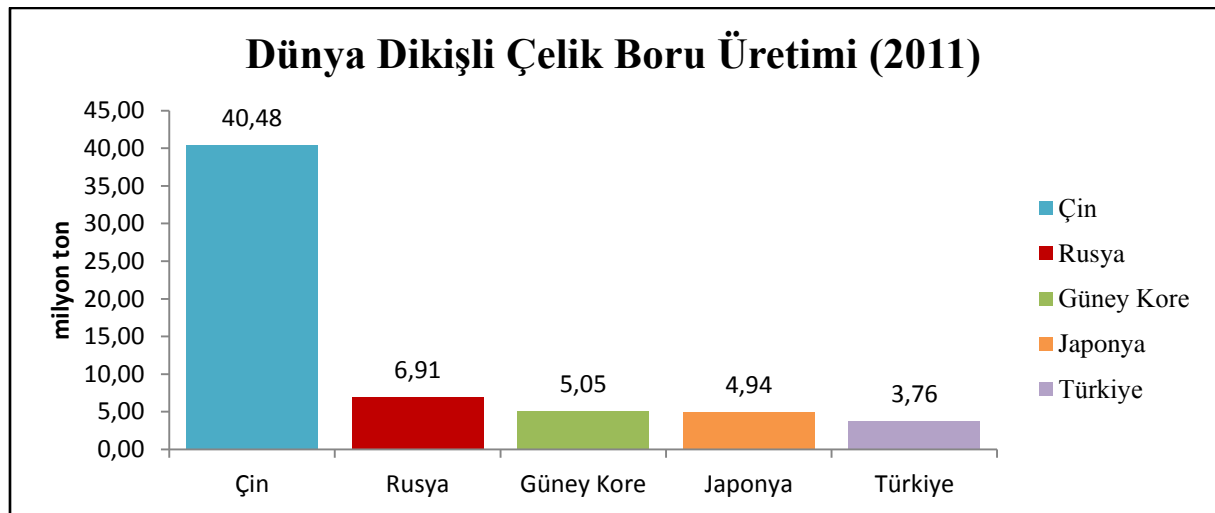
3. Dünya Çelik Boru Piyasası

3.1. Dünya Çelik Boru Üretimi

Dünya çelik boru üretimi son on yılda iki katından fazla artış göstermiştir. 2011 yılında 124 milyon ton olan dünya çelik boru üretiminin 82.5 milyon tonu Asya kıtasında gerçekleştirilmiştir. Dünya çelik boru üretiminde dikişli boru üretiminin payı dikişsiz borulara göre daha fazladır. 2011 yılında üretilen çelik boruların yüzde 65'ini dikişli borular, kalanını dikişsiz borular oluşturmuştur.

TABLO 5 – DÜNYA ÇELİK BORU ÜRETİMİ (2002-2011)			
(1000 ton)			
Yıl	Dikişli	Dikişsiz	Toplam
2011	81.479	42.967	124.446
2010	70.834	37.597	108.431
2009	56.782	28.947	85.729
2008	61.761	36.060	97.821
2007	59.282	30.471	89.753
2006	56.368	27.490	83.858
2005	50.653	22.769	73.422
2004	44.761	19.271	64.032
2003	44.448	19.155	63.603
2002	40.964	17.668	58.632

Kaynaklar: World Steel, ESTA ve ÇEBİD

2011 yılı verilerine göre dünya dikişli çelik boru üretiminin yaklaşık yarısını üreten Çin; 40,4 milyon ton üretimi ile en fazla dikişli çelik boru üretimi gerçekleştiren ülkedir. Türkiye ise dünya çelik boru üretiminde beşinci sırada bulunmaktadır.

TABLO 6 – TOPLAM ÇELİK BORU ÜRETİMİNİN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMI*(Bin Ton)*

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Almanya	3.181	3.005	3.492	3.672	3.936	3.984	3.876	2.904	3.204	....
Avusturya	517	499	527	565	637	653	563	499	555	....
Belçika	198	0	204	132	156	168	144	96	0	....
Danimarka	132	108	48	48	24	0	0	0	0	....
Finlandiya	432	396	456	360	432	408	312	168	228	....
Fransa	1.525	1.315	1.392	1.320	1.476	1.536	1.548	924	960	....
Hollanda	444	420	420	396	480	480	432	324	300	....
İngiltere	64	59	48	48	48	12	0	0	0	....
İspanya	264	288	300	276	300	300	312	156	212	....
İsveç	96	96	108	108	108	132	132	72	108	....
İtalya	3.297	3.252	3.792	4.008	4.200	4.140	4.056	2.628	3.036	....
Lüksemburg	13	0	0	0	0	0	0	0	0	....
Portekiz	96	96	96	96	96	204	168	96	96	....
Yunanistan	562	560	396	504	744	660	744	576	636	....
Avrupa Birliği (15)	10.821	10.094	11.279	11.533	12.637	12.677	12.287	8.443	9.335	....
Bulgaristan	34	33	52	77	100	96	84	36	36	....
Kıbrıs	0	0	10	10	12	12	0	0	0	....
Çek Cumhuriyeti	646	709	685	683	729	714	661	440	559	....
Macaristan	0	0	228	144	144	132	120	60	48	....
Letonya	0	0	36	36	36	36	0	0	0	....
Polonya	309	308	612	600	804	780	816	768	828	....
Romanya	541	446	656	641	729	767	711	479	680	....
Slovakya	150	170	240	216	240	264	276	204	228	....
Slovenya	0	0	96	84	72	96	108	72	36	....
Avrupa Birliği (27)	14.568	13.847	16.030	16.112	17.664	17.830	16.827	11.655	13.349	14.519*
Sırbistan Karadağ	50	33								
Türkiye **	1.677	1.735	1.910	2.250	3.090	3.376	3.266	2.928	3.439	3.765
Diğer Avrupa	1.727	1.768	1.910	2.250	3.090	3.376	3.266	2.928	3.439	3.765
Kazakistan	0	0	0	0	0	0	0	0	205	263
Beyaz Rusya	0	0	0	0	0	0	0	0	207	228
Rusya	5.116	6.102	0	0	0	0	0	0	9.139	9.836
Ukrayna	0	0	0	0	0	0	0	0	1.834	2.302
BDT	5.116	6.102	0	0	0	0	0	0	11.384	12.630
Kanada	2.290	2.426	2.717	2.837	2.948	2.618	2.638	1.523	2.430	2.540
Dominik Cumhuriyeti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Guatemala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Meksika	1.146	1.177	1.234	1.326	1.338	1.193	1.314	1.170	1.375	1.280
A.B.D.	4.346	4.157	3.051	4.609	4.908	4.580	4.528	2.120	3.511	4.363
Kuzey Amerika	7.781	7.761	7.002	8.771	9.195	8.392	8.480	4.813	7.317	8.183

TABLO 6 - DEVAMI

Arjantin	663	732	855	862	874	839	913	502	779	849
Brezilya	442	466	508	491	557	0	0	0	0	0
Şili	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kolombiya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Peru	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Venezuela	20	26	34	49	50	58	45	4	0	0
Uruguay	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Güney Amerika	1.125	1.223	1.397	1.402	1.481	897	958	506	779	849
Cezayir	34	11	12							
Afrika	34	11	12							
Çin	13.095	17.640	21.494	28.906	36.613	42.384	50.895	53.215	56.529	66.977
Endonezya	405	436	460	690	779	643	637	641	670	642
Japonya	8.184	8.092	8.655	8.453	8.582	9.230	9.088	5.693	7.127	7.225
Güney Kore	4.125	4.256	4.282	4.071	4.127	4.405	4.811	3.908	4.855	5.074
Malezya	741	699	676	616	682	673	769	617	660	569
Filipinler	193	210	102	61	69	52	138	58	50	50
Tayvan	904	966	1.092	994	1.116	968	1.056	886	1.148	1.214
Vietnam	42	40	450	450	460	528	550	568	673	731
Asya	27.688	32.338	37.210	44.241	52.428	58.884	67.945	65.584	71.913	82.522
Avustralya	593	553	472	645		375	345	243	251	241
Okyanusya	593	553	472	645		375	345	243	251	241
Dünya	58.632	63.603	64.032	73.422	83.858	89.753	97.821	85.729	108.431	124.446

*2011 yılı Avrupa Birliği Üretim Rakamları ESTA'dan alınan rakamlardır.

**Türkiye Üretim Rakamları ÇEBİD tarafından derlenen rakamlardır.

Kaynak: Worldsteel Steel Statistical Yearbook 2012

3.2. Dünya Çelik Boru İhracatı

2011 yılında toplam dünya dikişli çelik boru ihracatı 40 milyar dolar olmuştur. Çelik boru ihracatının büyük bir kısmı Asya kıtasından yapılmıştır. Türkiye 1,56 milyar dolara karşılık gelen 1,58 milyon ton çelik boru ihracatıyla dünya sıralamasında 5. sırada yer almıştır.

TABLO 7 – DÜNYA ÇELİK BORU İHRACATI İLK 10 ÜLKE (2011)

Ülke	Miktar (ton)	Değer (bin \$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
Çin	3.548.448	3.662.283	12,1	9,1
Almanya	3.027.649	4.619.571	10,4	11,5
İtalya	2.446.630	4.531.770	8,4	11,3
Güney Kore	2.240.521	2.944.372	7,7	7,3
Türkiye	1.583.442	1.566.947	5,4	3,9
Hindistan	1.516.990	1.290.100	5,2	3,2
Japonya	1.408.049	2.262.216	4,8	5,6
Finlandiya	1.315.159	1.453.818	4,5	3,6
ABD	1.091.769	2.099.507	3,7	5,2
İsveç	964.470	1.110.300	3,3	2,8
İlk 10 Toplam	19.143.127	25.540.884	65,5	63,5
Total	29.221.234	40.204.378	100,0	100,0

Kaynak: Trade Map (GTİP 7305, 7306)

Dünya çelik boru ihracatının yaklaşık %30'unu büyük çaplı borular, kalanını ise küçük ve orta çaplı borular oluşturmaktadır.

3.3. Dünya Çelik Boru İthalatı

2011 yılında dünya toplam dikişli çelik boru ithalatı 37 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. En fazla dikişli çelik boru ithalatı yapan ülke 3,9 milyon ton ile A.B.D. olmuştur. Çelik boru ithalatının büyük kısmını küçük ve orta büyüklükteki dikişli borular oluşturmuştur.

TABLO 8 – DÜNYA ÇELİK BORU İTHALATI İLK 10 ÜLKE (2011)

Ülke	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar Payı (%)	Değer Payı (%)
ABD	3.916.439	5.135.685	15,7	13,8
Almanya	1.750.473	2.788.494	7,0	7,5
Kanada	1.202.012	1.797.326	4,8	4,8
Rusya	1.103.092	1.601.424	4,4	4,3
İsveç	1.048.220	1.186.202	4,2	3,2
Fransa	927.669	1.290.891	3,7	3,5
İngiltere	589.867	843.908	2,4	2,3
Hollanda	583.125	802.464	2,3	2,2
B.A.E.	528.068	833.487	2,1	2,2
Irak	485.659	461.911	1,9	1,2
İlk 10 Toplam	12.134.624	16.741.792	48,6	45,1
Total	24.963.609	37.107.747	100,0	100,0

Kaynak: Trade Map (GTİP 7305, 7306)

4. Sektörün SWOT Analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
<ul style="list-style-type: none"> • Avrupa standartlarında üretim yapabilen, ulusal ve uluslararası projeler ile adını duyurmuş kaliteli üreticiler • Bilgi ve tecrübe birikimi, teknoloji ve altyapısı ile uluslararası rekabet gücüne sahip olması • Ülkenin coğrafi konumunun getirdiği lojistik ve stratejik avantajlar • Başta Avrupa Birliği olmak üzere, gelişmiş pazarlarda tercih edilen ürünler üretilmesi • Kapasitelerin yüksek miktarlara cevap verebilmesi • Kalifiye işgücü • Sektörün tamamının özel sektör hüviyetinde olması • Teknik ve mühendislik bilgisinin yüksek seviyede bulunması ve teknolojik gelişmeleri yakından takibe yönelik sürekli yatırım kültürü • Uluslararası standartlarda katma değeri yüksek ürün üretimine odaklılık • Firmaların ve karar mekanizmalarının dinamik yapısı • Yüksek çevre bilinci ve çevre koruma faaliyetlerinin sürdürülmesi • İhracat kültürünün sektörde yerleşmiş olması	<ul style="list-style-type: none"> • Çelik boru üretiminde kullanılan hammadde kaynaklarının ülkemizde termininin ve fiyatının istenilen seviyede olmaması • Türkiye’de milli bir otomotiv sanayinin olmaması • Gelişmekte olan Asya pazarları için lojistik maliyetlerinin yüksek oluşu • İşçilik maliyetlerinin rakip ülkelere kıyasla yüksek olması • Başta Çin, Rusya ve Ukrayna olmak üzere, rakip ülkelerdeki üreticilerin maliyet gözetmeksizin uyguladığı rekabet dışı fiyat politikaları • Potansiyel pazarlardaki korumacı yaklaşımlar • AB’nin Serbest Ticaret Anlaşması (STA) yapmış olduğu ancak henüz Türkiye’nin STA yapmadığı ülkelerdeki yüksek gümrük vergileri • Kapasite kullanım oranlarının düşük olması • Sektördeki kapasite fazlalığının iç piyasada yoğun rekabete neden olması • İhtiyaç duyulan ulaşım altyapısının yeterli olmaması

Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> • Altyapı ve inşaat sektörü başta olmak üzere, birçok sanayi sektöründe çelik boruların tüketilmesi • Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Doğu Avrupa gibi gelişmekte olan pazarlara yakınlık • Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin gelişme potansiyeli yüksek otomotiv endüstrileri • Önemli uluslararası boru hattı projelerinin merkezinde bulunması • Kentsel dönüşüm projeleri ve bir deprem ülkesi olan Türkiye’de çelik yapıların kullanımının yaygınlaşacak olması • Kişi başı çelik boru tüketiminin gelişmiş ülkelere kıyasla düşük seviyelerde bulunması • Türkiye’de petrol ve doğalgaz arama faaliyetlerinin artması • Otomotiv sanayiinde yapılması beklenen yatırımlar	<ul style="list-style-type: none"> • Hammadde ve enerji fiyatlarının yüksek olması • Uluslararası hammadde pazarında tedarik sıkıntısı • Hammadde ithalatında yüksek vergi uygulanırken, mamul ithalatında sıfır gümrük vergisi uygulanması • Anti dumping soruşturmaları ve bazı ülkeler tarafından uygulanmakta olan ticaret politikası önlemleri • Çin’in sahip olduğu büyük kapasitenin, fiyatlar üzerinde sürekli baskı oluşturması • İkame ürünlerdeki gelişmeler ve önemli yatırımlar • Haksız rekabet yapan üreticiler, kayıt dışı çalışma

5. Sektörün Yapısal Sorunları ve Çözüm Yolları

- Türkiye çelik boru sektörünün en önemli sorunlarından birisi hammadde temininde yaşanan sıkıntılardır. Çok değişken bir yapıda olan yassı mamul fiyatları, uzun süreli projelerle ilgili ihalelerde fiyat vermeyi oldukça zorlaştırmaktadır.
- Genelde birçok sektörde hammadde ithalatında düşük vergi ve mamul ithalatında yüksek vergi uygulanırken çelik boru sektöründe tam tersi uygulanmaktadır. Çelik boru üretiminde kullanılan Sıcak Hadde Yassı Ürünler için %9 ve Soğuk Hadde Yassı Ürünler için ithalatta %10 gümrük vergisi uygulanırken çelik boruların ithalatı gümrük vergisinden muaftır. Bu durum, iç piyasada yassı hadde üreticilerinin fiyatlarını dünya piyasalarının üzerinde tutmalarına neden olmakta ve çelik boru sektörünün rekabet gücünü zayıflatmaktadır. Şu anda çelik boru ithalatı çok yüksek seviyelerde bulunmamakla birlikte, hammaddeye uygulanmakta olan gümrük vergisi nedeniyle gelecekte ithalatın artışına neden olabileceği ve Çelik Boru Sektörünün zarara uğrayabileceği düşünülmektedir.
- Türk Çelik Boru Sektörünün dünyadaki konumunu güçlendirmek için ihracatın arttırılması çok önemlidir. Ancak bazı ülkelerdeki yüksek gümrük vergileri nedeni ile sektör ihracat yapmakta zorlanmaktadır. AB'nin Serbest Ticaret Anlaşması (STA) yapmış olduğu ancak henüz Türkiye'nin STA yapmadığı ülkelerin yanı sıra bölgesel anlaşmaları olan ülkelerdeki yüksek gümrük vergileri düşürülebilirse çelik boru ihracatımızda çok önemli artışlar olacaktır.
- Ülkemizde küçük çapta üretim yapan bazı firmalar tarafından standartlara uygun olmayan ürünler üretilmekte ve bu ürünler yapılarda su ve doğalgaz tesisatlarında kullanılabilir. Can ve mal güvenliğini tehlikeye düşüren standart dışı ürünler için üretim ve satış esnasında denetimlerin yapılması önem arz etmektedir.

6. Sektörün Rekabet Gücünün Artırılması ve Verimlilik

- Türkiye’de şu anda yassı mamul üretimi yaklaşık 9 milyon tondur. Türkiye’nin yassı mamul tüketim miktarı ise 14 milyon ton civarındadır. Yassı mamul üreticisi firmaların ürettikleri ürünlerin bir kısmını ihraç ettikleri de düşünülürse Türkiye’nin önemli miktarda yassı mamul ihtiyacı olduğu ve bunun bir kısmını ithalat yoluyla karşılamak zorunda olduğu görülmektedir. Şu anda yassı mamul ithalatında % 9-10 gümrük vergisi uygulandığından Türk çelik boru üreticileri hammaddeyi dünya piyasalarından daha yüksek fiyatlarla temin etmektedir. Bu da sektörün rekabet gücünü azaltmaktadır. Bu nedenle, sektörün hammaddeyi dünya piyasa fiyatlarından sağlamasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.
- Avrupa Birliği’ne yapılan ihracatlar için zaman zaman AB tarafından anti dumping soruşturmaları açılabilir. Bu konuda ülkemizde Devlet Yardımları Denetleme Kurulu’nun oluşturulması halinde AB tarafından anti dumping soruşturmaları açılmayacağı yönünde bir görüş bulunmaktaydı. Devlet Yardımları Denetleme Kurulu’nun oluşturulmasına ilişkin kanun 2010 yılı ekim ayında yayımlanmış olmasına rağmen, bu kanunun uygulanmasına ilişkin uygulama yönetmelikleri hala yayımlanmadığından, AB tarafından anti dumping soruşturması açılabilirliği yönünde endişeler devam etmektedir. Söz konusu yönetmeliklerin bir an önce çıkarılarak uygulamaya geçilmesi Türkiye çelik boru sektörünün ihracatını olumlu yönde etkileyecektir.
- Büyük çaplı boru ihalelerinde bazı ülkelerin teknik şartnamelerinde “boyuna kaynaklı çelik boru” şartı bulunmaktadır. Dünyada son yıllarda büyük çaplı boru hatlarında “spiral kaynaklı çelik boru” kullanımı yaygınlaşmış ve buna yönelik olarak ülkemizde de önemli yatırımlar yapılmıştır. Spiral boru için potansiyel pazarlar olarak değerlendirilen Irak, S.Arabistan, Suriye ile Türkmenistan ve Kazakistan başta olmak üzere diğer Türk Cumhuriyetlerinde açılan ihalelerdeki “boyuna kaynaklı “şartından dolayı bu ülkelere ihracat imkânı bulunmamaktadır. Bu ülkelerin AB ve Rusya Federasyonu ile olan ilişkileri ve geçmişten gelen alışkanlık nedeni ile bu ürünü kullanma istekleri olduğu düşünülmektedir. Söz konusu ülkelerde; spiral kaynaklı çelik boruların da şartnamelerde yer alması için girişimlerde bulunulmalıdır.
- Nabucco Batı, Trans Anadolu gibi uluslararası boru hattı projelerinin gerçekleştirilmesinde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca Türk menşeli çelik boru kullanılması hususunun da göz önünde bulundurulması sektörün gelişimi açısından önemlidir.
- Son yıllarda belediyeler ve kamu kurumları tarafından su iletim hatlarında çelik borular yerine diğer boru çeşitleri de kullanılmaya başlanmış ancak zamanla diğer borular kullanılarak yapılan hatlarda bir takım problemler yaşandığı görülmüştür. Kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelerin; ihalelere çıkarken özellikle Türkiye coğrafi şartlarında

doğalgaz, petrol ve su iletim hatlarında kullanılabilen optimum boru çeşidi olan çelik boruları göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

- Türkiye’de milli bir otomotiv sanayinin oluşturulması ile birlikte, bu sektöre yönelik talep koşullarının iç piyasada iyileştirilmesiyle katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin artırılması gerekmektedir. Aynı zamanda, otomotiv endüstrisinde kullanılan yassı çelik ve çelik boru ürünlerinde standardizasyona gidilmesi bu ürünlerin yurtiçinden teminini kolaylaştıracaktır.
- Savunma sanayiinde kullanılabilir malzeme üretilmesi sektörün uluslararası pazarlarda rekabet gücünü artıracak önemli bir unsur olacaktır.

Genel Değerlendirme

Türkiye Çelik Boru Sektörü uzun yılların getirmiş olduğu bilgi ve tecrübe birikimi sayesinde Avrupa’da ve dünyada çok önemli bir yere sahiptir.

Küresel ekonomideki belirsizliğin ve azalan talebin 2013 yılında da devam edeceği öngörülmektedir. Çelik boru sektörünün en önemli ihracat pazarı olan Avrupa Birliği’nde 2013 yılında çelik talebinde bir toparlanma olması beklenmemektedir. Bunun yanında, Türkiye çelik boru sektörünün en önemli ikinci ihracat pazarı olan Ortadoğu ülkelerinde yükselen petrol fiyatlarına paralel olarak altyapı yatırımlarının devam etmesi beklenmektedir. Ayrıca, ABD’de bulunan zengin kaya rezervlerinin son yıllarda teknolojiye paralel olarak üretilme imkânına sahip olması da bu ülkedeki çelik boru talebini artıran önemli bir etken olmaya devam edecektir.

İç piyasada, 2013 yılında Türkiye çelik boru sektörü için en önemli gelişmenin, yılsonuna doğru yapımına başlanması öngörülen Trans Anadolu ve Nabucco Batı Doğalgaz Boru Hattı Projeleri olacağı düşünülmektedir. Bunun yanında, devam edecek olan kentsel dönüşüm projeleri, hidroelektrik santral yatırımları ve sulama projelerinin çelik boru talebini artırması beklenmektedir. 2014 yılının başında yapılacak olan yerel seçimlerin de altyapı yatırımlarının artması için bir etken olacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye çelik boru sektörü son on yılda yapılan yatırımlarla dünyadaki her ülkeye boru ihraç edebilen bir sektör konumuna gelmiştir. Özellikle Avrupa Birliği ve A.B.D. gibi gelişmiş pazarlarda Türk üreticileri kalitelerini ve güvenilirliklerini ispatlamışlardır. Türkiye, Avrupa’nın birinci, dünyanın ise beşinci dikişli çelik boru üreticisi konumundadır. Yakın gelecekte sektörün hedefi dünyanın en fazla çelik boru üretimi yapan üç ülkesinden birisi olmaktır. Türk çelik boru sektörünün 2023 ihracat hedefi ise 7,9 milyar dolar olarak belirlenmiştir.